

REPORTULA

Informatiu Cultural de Marratxi

Núm 103, abril 1991

ESCOLA TALLER DE MARGERS

Consell Insular de Mallorca a través de FODESMA, amb la col.laboració de l'INEM.

Ubicació: PALMA (primera etapa, i la segona a pobles: Serra de Tramuntana, Raiguer i Pla de Mallorca)

Duració: Dos anys

Començament: 2 d'Abril de 1991

1era etapa(4 mesos):

- Menors de 25 anys 12.600,- ptes/mes
- Majors de 25 anys(més 1 any a l'atur) 39.930,- ptes/mes
- transport (residents a la part Forana) 19.380,- ptes/mes

2on etapa(20 mesos):

- Contracte laboral cobrant salari mínim interprofessional.
- Transport

L'Escola Taller de Margers a punt de començar una nova etapa

A principis del mes d'Abril l'Escola Taller de Margers del consell Insular de Mallorca amb col.laboració de l'INEM començarà una nova etapa formativa.

ARA A PALMA es pot aprendre l'ofici de marger

Amb l'objecte d'apropar i facilitar els trasllats que suposen el que l'Escola tengui com a única ubicació Sóller, s'ha considerat oportú poder dur a terme la primera etapa de formació de l'Escola a Palma.

La segona etapa, eminentment pràctica, s'estructurarà en diversos punts d'intervenció a varis municipis de la Illa: Serra de Tramuntana, Raiguer i al Pla de Mallorca.

Construir el paisatge de Mallorca

L'ofici de marger, un ofici tradicional d'alta valoració, una tasca artesana que ajuda a mantenir i construir el paisatge de Mallorca. Marges i parets seques, amb el pas del temps, inclemències meteorològiques, canvis de l'ús del sòl, construcció de vials, etc..., pateixen un deteriorament important al qual hi pot posar remei un bon professional.

Formació i foment de l'ocupació

L'Escola-Taller té com a objectius la formació i la inserció laboral.

D'aquesta manera l'alumne, després d'una primera etapa formativa de caràcter teòric-pràctic, passa a tenir un contracte laboral cobrant un sou durant tot el període de formació (vint mesos; els alumnes treballadors també reben durant el temps de formació ajudes del desplaçament).

Per més informació:

FODESMA-Dpt. Promoció

General Riera, 111 07010-PALMA

tel: 75 08 22

LA POLICIA LOCAL INFORMA...

Dia 2.- A les 13,30 el Polígon Industrial es va registrar una col.lisió entre els vehicles PM-6405-AS i el B-8812-AV. A les 18,30 foren retinguts quatre menors dins el col.legi Blanquerna. A les 21,55 dins el mateix col.legi fou sorpresa una parella molt acaramel.lada.

Dia 3 L'Opel Corsa PM-0388-AH, per causes desconegudes va sortir de la carretera. A les 12,45 foren sorpresos dintre del col.legi Blanquerna 15 joves.

Dia 8 Varen entrar a robar a tres negocis de Sa Cabaneta.

Dia 9.- Maria S. del Pont d'Inca fou mossegada per un ca. Al Pla de Na Tesa varen xocar els vehicles PM-09766-AF i el PM-4529-L.

Dia 10 Al carrer Cabana, varen xocar els vehicles PM-8839-AW i PM-2912-AX.

Dia 11 A la C-713 a les 8,30 hi va haver una col.lisió entre un turisme i un ciclomotor resultant amb ferides lleus el conductor del ciclomotor. A les 9 a Sa Cabaneta hi va haver una col.lisió entre tres vehicles. A les 22 hores es denuncià la desaparició del seu domicili d'un

menor de 12 anys, es va fer càrrec de les diligències la Policia Local.

Dia 13 Al Pla de Na Tesa varen xocar els vehicles PM-5317-AZ i M-7187-LF.

Dia 14 Intent de robatori a una perruqueria de Pòrtol.

Dia 19 Al creuer de Son Bonet varen xocar la moto PM-1381-VF i el vehicle PM-4886-U, resultant en ferides el conductor de la moto, el qual va esser evacuat per ambulància.

Dia 22 El conductor del cotxe PM-6495-AN, va esser ingressat a Son Dureta degut a les ferides que es feu quan el cotxe sortí de la carretera.

Denúncies de trànsit	114
Atestats	1
Detinguts	1
Vehicles retirats	2
Informes	66

Informació facilitada pel Caporal de la Policia Local de Marratxí

Avui

és

notícia...

PROTECCIO DEL PAISATGE A MARRATXI

El Parlament de les Illes Balears va aprovar el *Catàleg d'Espais Naturals*, zones determinades protegides quant a urbanitzacions i construccions indiscriminades i incontrolades. Dins aquest *Catàleg* hi han inclòs dos espais marratxiners i un molt apropiat. Es tracta d'un sector de Son Caulelles, un altre de Son Cós i el puig de Son Seguí o de s'Ermita. No podem saber exactament a quins trossos concrets de les esmentades possessions fan referència les proteccions, ja que en els plànols no es poden apreciar els detalls dels sectors.

A la foto de Tomeu Aguilar, vista de Ca'n Torres, Ca'n Pistola i Ca'n Parrisco des del camí del Cel.

G.A.V.I.M.

DURANT EL MES PASSAT...

- Ambient electoral.
- Va morir Graham Greene.
- Vaga d'Ibèria a l'aeroport.
- Canvi d'hora.
- Forts vents a Mallorca
- Els japonesos posaran una fàbrica de làmpares halògenes a Petra.
- En Hussein va massacrar els curds.
- Problemes a l'Urss.
- Festival Folkloric a Ciutat.
- Va morir Connor Clapton, el fill d'Eric Clapton.
- Eleccions a Albània.
- Es donaren els Oscars.
- Pujaren els Taxis.

EN FUNCIONAMENT LA UNITAT BASICA DE SALUT

Dia 3 d'Abril entrarà en funcionament la nova unitat bàsica de salut que s'ha instal·lat a l'edifici Erica del Pont d'Inca. Això representa una millora en l'assistència sanitària del terme, ja que per les urgències dels dies feiners no serà necessari trucar a Son Dureta, sino que des de les 5 a les 10 del vespre hi haurà un metge i una enfermera de guàrdia.

UN CAIXER AUTOMÀTIC A PORTOL

A les oficines de "Sa Nostra" de Pòrtol, fa poc temps s'hi ha instal·lat un caixer automàtic, el qual permet als usuaris disposar de diners els dies festius i fora de les hores d'oficina.

A PRINCIPIS DE MAIG COMENÇA A FUNCIONAR L'ESCOLA DE CERÀMICA

El proper mes de maig, començarà a funcionar la recentment creada escola de ceràmica de Marratxí. Funcionaran dos cursos, el primer d'ells anirà dirigit als alumnes d'E.G.B. que amb una duració de 80 hores estarà destinat a la ceràmica creativa, les classes seran donades per la responsable de l'Escola Pilar Sastre i seran durant dos dies a la setmana.

El segon dels cursos, dirigit als adults, compta amb la col·laboració dels Ollers de Pòrtol. Tractarà de la iniciació a la ceràmica, coneixements de tècniques, formes i materials. La duració serà de 120 hores durant dos dies setmanals.

CURS DE MOTOLLOS

Del 15 al 30 d'Abril i organitzat per Lola Planes i Pilar Sastre, a la Casa de Cultura de Marratxí, es farà un curs de motllos dirigit als Ollers i persones interessades. El curs serà donat per Benet Martines de Barcelona, els horabaixes de 4 a nou del vespre.

Pilar Sastre

LA SALLE PONT D'INCA COMPLIRA ELS 75 ANYS D'EXISTENCIA

El col·legi de La Salle d'Es Pont d'Inca, dins el proper mes de maig complirà els seus primers setanta-cinc anys. Per celebrar la data, s'ha format una comissió per dur a terme una sèrie d'actes, la comissió esta formada pel director del centre Francesc Moragriega, els Germans Antoni Carbonell i Sebastià Duran, els antics alumnes Francesc Ferrà i Baltasar Ferrà, que són pare i fill, la professora Srta. Lina, dos antics presidents d'A.P.A. i l'actual.

EL CAMI DE MURO CONTINUA IGUAL O PITJOR

El mes passat vàrem fer ressò del mal estat del camí de darrera sant Marçal cap al de Muro. Aquest mes hem de tornar a insistir sobre el mateix, ja que continua igual o pitjor que abans, essent un perill per la circulació tant de cotxes com de motos.

TIRANT LO BLANC A MARRATXI

Dia 19 d'abril, a les 21 h, a la Casa de Cultura "s'Escorxador" tindrà lloc la presentació de l'edició oficial de l'obra *Tirant lo Blanc* de l'Ajuntament de Gandia. El parlament serà de Joan Gelabert.

STAND DE MARRATXI A VALLDEMOSSA

En motiu del dia de les Illes Balears, a Valldemossa es va fer una exposició de tots els Ajuntament de les Illes sobre la indústria principal de cadascun d'ells. L'Ajuntament de Marratxí hi fou present amb un

stand decorat amb cartells de les Fires del Fang.

OBRES DE REFORMA A SANT MARÇAL

A l'església de Sant Marçal, han començat les obres per la reparació del capell de l'edifici. Ara es poden veure les bigues sense les teules perquè la primera operació ha estat llevar tota la teulada.

PRESENTACIO DEL C.D.S. DE MARRATXI

El C.D.S. de Marratxí, va fer la presentació de la seva junta gestora, dels components de la qual ja vàrem informar el passat mes. A la foto, els membres de la junta gestora i dels representants del partit a Ciutat que foren presents a la presentació.

Poc dies després, varen fer un sopar a Son Bonet, al qual i foren amb assistència d'un centenar de persones Per part del C.D.S. hi foren presents Antoni Anglada de Menorca, Secretari del Comitè Federal i en Bartomeu Alorda secretari d'organització del partit, i naturalment els tres components de la junta gestora de Marratxí, Bartomeu Ferrer,

Ramon Gordon i Pere Munaret.

SIS LLISTES PER LA BATLIA DE MARRATXI

Quan tancàvem l'edició ens assabentam que Izquierda Unida, també serà present a la cursa electoral per la Batlia de Marratxí, així doncs seran sis partits que es presentaran a les eleccions, CDS, U.I.M.(Independents), I.U., PP-UM, PSM i PSOE., els candidats a batle son tres de Pòrtol, un del Pont d'Inca, un del Pont d'Inca Nou i l'altre del Figueral. Vegeu els retrats dels caps de llista a la secció *Per un finestró*.

RELACIO DE DEFUNCIONS DURANT 1990 A PORTOL

- Antònia Valcaneras Sans (9 I)
- Antoni Serra Serra (15 I)
- Xavier F. Perelló Terrassa (17 I)
- Antoni Garau Frau (17 I)
- Bartomeu Llabrés Gost (20 I)
- Antònia Guasp Ferrer (19 I)
- Josep Ramon Moll (27 I)
- Caterina Castellà Serra (28 I)
- Antònia Bibiloni Amengual (14 II)
- Maria Serra Garau (17 II)
- Maria Vich Santandreu (17 II)
- Albert Ferrer Puigserver (8 II)
- Guillem Bibiloni Cañellas (2 IV)
- Antònia Serra Homar (3 IV)
- Vicenç Gomila Sastre (8 IV)
- Miquel Serra Garau (15 IV)
- Margalida Dumas Barrera (10 V)
- Aina de la Caritat Rodríguez Gálvez (22 V)
- Francesc Cañellas Palou (31 V)
- Sebastià Roca Serra (29 VII)
- Sor Antònia Moll Bestard (26 VII)
- Francesc Miralles Cañellas (15 XI)
- Sor Ma Angela Coll (22 XI)
- Francesca Capó Castell (25 XII)

Descansin en pau!

EQUIP DE FUTBOL DE SA CABANETA

Un grup de cabaneters i nouvinguts d'altres pobles i ciutats han format un equip de veterans, que disputen alguns partits, amb altres veterans de pobles a prop, ells són de dalt a baix i començant per l'esquerra, Miquel Roig, Xavier Fortuny, Antoni Bibiloni, Joan Femenias, Antoni Perez, Joan Palou, Andreu Llambies i Tomeu Pou; la fila d'enmig Biel Pastor, Bernat Tomas, Jaume Mulet, Guillem Roig, Jaume Torrandell i els nins Joan Francesc Pou, Tomeu Salom, Joan Llambies i Joan Antoni Femenias.

DEL CAMP I DELS AMETLERS

Amics,

Es ben segur que gairebé tothom alguna vegada s'ha demanat perquè el sector primari balear va tan malament, per què s'està abandonant el camp? Amb una paraula, per què s'estan morint les nostres rels, el nostre passat i la nostra cultura tradicional?

Segurament, davant aquests fets hem tingut ganes de fer alguna cosa, però quasi mai no l'hem arribada a fer.

La problemàtica del camp mallorquí és molt complexa i enrevessada. Hi intervenen molts factors, molts poders, molta gent i també molts doblers. Aquesta espècie de carta que us enviam és només voler rompre una petita llança a favor del camp, de les nostres rels. Sabem que segurament no podrem solucionar moltes coses, ja que són molt difícils d'arreglar, però també sabem que la premsa té un gran poder i que si tots junts pressionam potser podrem crear un ambient més adient per intentar arreglar un poc aquest problema.

El nostre desig és que tots prengueu una iniciativa. Nosaltres hem decidit en aquest cas tractar el problema de l'ametlla, ja que és un cas clar d'aquesta situació. La nostra intenció és publicar la carta que s'acompanya i un petit anunci sobre el tema. Us encoratgem perquè feu el mateix i també perquè prengueu altres iniciatives, com pot ser enviar cartes a les empreses involucrades, a la Conselleria d'Agricultura, a les associacions de consumidors, a fer converses, etc.

D'altra banda, voldríem que algú fes el mateix amb altres sectors, com per exemple el de la tàpera, el de la llet, el del gra... i que ens ho féssiu arribar a tots, per així muntar una campanya global.

Esperam que compregueu i compartiu el nostre desig i us agràim tot el que feu.

Atentament.

Mel i Sucre.

El cultiu de l'ametller a Mallorca es presenta a la prehistòria; és un arbre ben aclimatat a les condicions de la zona irano-mediterrània. La seva utilització és important dins els costums gastronòmics de la nostra cuina. La importància d'aquest arbre va créixer molt a finals del segle passat i a principis d'aquest quan, degut a l'arrasament de les vinyes per la filoxera, es sembraren grans extensions. L'aprofitament de l'ametller era global, ja sigui perquè aprofitava terres marginals, ja sigui perquè el seu conreu estava combinat amb la ramaderia; sobretot perquè era un cultiu rendible, bona part de la producció d'ametlles era exportada cap als mercats europeus.

Amb l'arribada del boom turístic a Mallorca hi hagué un transvasament de població activa del sector primari al turístic, sobretot de gent jove, que ha causat l'envelliment progressiu de la població agrícola. La rendibilitat dels cultius de secà, majoritaris a Mallorca, minva tant per factors interns de tipus estructural com per factors externs d'economies d'escala, millors als cultius o cert tipus de protecció de l'agricultura a d'altres indrets.

El cas de l'ametlla és un exemple clar del que ha passat a la immensa majoria dels cultius de secà; problemes estructurals, com poden ser:

- gran varietat en les classes d'arbres cultivats,
- excessiva parcel·lació de les terres,
- utilització de terres marginals,
- escassa o nul·la mecanització dels cultius,
- llarga cadena d'intermediaris,
- deficient comercialització cap a l'exterior,

- vellesa dels arbres cultivats,
- inadequada política estatal en el sector,
- poca formació tècnica del pagès.

En aquests problemes s'afegeixen els causats des de l'exterior, com és ara:

-aparició de nous productors, com Turquia o els països del nord d'Àfrica, amb costos més baixos de mà d'obra.

-descuidada negociació amb la CEE en aquets camp, que permet l'entrada d'ametlles americanes o turques en millors condicions que les mateixes d'aquí.

-l'afluència massiva d'ametlla californiana seleccionada genèticament, produïda amb sistemes de cultiu mecanitzats, competint en els tradicionals mercats propis.

-la utilització de tàctiques de "dumping" per part de les autoritats americanes per afavorir l'exportació del seu gra d'ametlla. D'aquí que el preu de l'ametlla està relacionat directament amb la cotització del dòlar als mercats internacionals.

Tots aquests factors han duit el preu de les ametlles a una xifra que fa inviable el sistema de cultiu tradicional.

Aquesta situació comporta l'abandonament d'aquesta conreu. El procés és simple:

1.-Els preus no basten per a la recollida, no ja per a la millora de l'arbrat, la mecanització del conreu o la modernització de l'exploració.

2.-La demanda de llenya per a foganyes, la bona qualitat de la d'ametller, posa preu als mateixos arbres, que es venen per estelles, primer els arbres morts i la llenya d'exsecallar, llavors els arbres més vells i finalment arreu.

Aquests arbres no es substitueixen; la situació no és cap amenaça per a l'economia il·lenca, perquè el pes relatiu de la part que roman a l'agricultura és ínfim. La desaparició definitiva d'un sistema tradicional, de conrear però també de viure, que no ha fet poc per la imatge que s'ha venut de Mallorca. Tanmateix no és de més tenir-ne consciència, veure quines mesures s'hauran d'investir:

- mecanització i racionalització dels sistemes de cultiu.
- creació de societats de comercialització més directa entre els mateixos productors.
- seleccionar i tipificar les classes d'ametllers, per obtenir espècies ben adaptades i productives.
- enllestir polítiques adients de màrketing del producte autòcton; com per exemple l'existència d'una sola empresa a Califòrnia, que comercialitza la major part de la producció (com sis vegades l'espanyola) i garanteix els preus i subministrament a qualsevol lloc del món.
- pressionar les autoritats per a obtenir condicions d'igualtat en la competència amb les ametlles americanes.
- estimular, entretant, el nostre mercat i el consum de la pròpia producció, tradicionalment utilitzada quasi en tota classe de rebosteria i apta per consumir abans, en i després de qualsevol menjada.

Manca voluntat de fer-hi feina de part de les autoritats i dels propis pagesos; tot sol no s'arreglarà. ■

Per un

finestró

Gabriel Bibiloni "Manescal", 23 anys de policia municipal. Es retirà el passat 18 de gener.

Mateu Cloquell, de sant Marçal. Nou P.L. interf des del febrer.

Antoni Ruiz Cladera, de Mar-ratxinet. També interf des de fa dos mesos i mig.

Pere Amengual "Calet", de Pòrtol, candidat d'UM-PP.

Miquel Bestard, des Pont d'Inca, candidat d'UIM.

Rafel Crespi, de Pòrtol, candi-dat del PSM.

Tomeu Ferrer, d'Es Pont d'Inca Nou, candidat del CDS.

Martí Serra, de Pòrtol, candi-dat del PSOE.

Antònia Creus, des Forn. Fa una temporada que està a la carteria de Pòrtol.

Miquel Coll, taujà afincat a Pòrtol. 13 anys director del Costa i Ll. Fa poc, inspector tècnic d'educació accidental.

Jaume Sastre; també taujà de Pòrtol. Actualment director del Costa i Llobera.

Francesca Amengual "Xiquet", recentment incorporada a les oficines municipals

Carles Torralba Calvo, de Ciutat. Està al Crèdit de Pòrtol substituint Tòfol Garau.

Carme Morey, de Ca'n Riteta i Margalida Moll, de Ca'n Cantó. Efectuen l'actualització del cens de població. Ens recorden que si algú encara no està em-padronat pot passar per l'Ajuntament i ho podrà arreglar.

RAJOLES PINTADES I OLLERS DE MARRATXI

En la conferència que pronuncià Mn. Bartomeu Mulet, de Sineu, sobre *Rajoles pintades* parlà sobre l'origen d'aquestes rajolotes, dels diferents tipus de ceràmica -valenciana i catalana, Terol, Triana, Toledo...-, dels alicatats, dels alfardons, de la rajola gòtica, de les diferents decoracions -margalida, fulles de liri, palmeta- de les rajoles d'arts i oficis, de la ceràmica mallorquina de La Roqueta... Un compendi magistral del seu saber sobre totes aquestes qüestions, molt interessant i documentat. Al mateix temps les diapositives il·lustraven el seu parlament.

Pel seu interès envers la nostra història reproduïm l'aparat de la seva conferència titulat *Rajoles d'arts i oficis*

"L'extens tema de figures inclou un repertori extraordinari i digne de menció ja que són tot un homenatge als oficis de la menestralia mallorquina. Es un fet elogiuable perquè la destresa d'unes mans que saben fer una obra ben feta són mereixedors de la més alta dignificació: el gerrer que de fang o de terra sap modelar un gerricó o qualsevol altre atuell de terrissa; el trencador de pedra que de la pedrera en sabia treure cantons de gruix de rei, cantons teuladers o cantons de terç (...). Tots aquests mestres constitueixen un complex, la flor i nata d'uns estaments de menestrals distingits, il·lustres que saberen enriquir amb les seues mans el patrimoni tan i tan extès dins tota Mallorca. Si algú considera que aquest repertori de lloances als mestres i als obrers és excelsiu, a aquest el podríem convidar a posar les mans dins qualsevol gremi i no en sortiria amb bon nom. Es per això que la vostra Fira del Fang mereix que lloem dignament el vostre estament que reproduceix les fines peces o les de major vàlua per tot arreu.

Avosaltres que m'heu rebut amb braços oberts vull dir-vos les brillantors d'or gresolat i d'argent que la Història conta dels temps passats: Segles enrera els pelegrins que pujaven a Lluc era amb comptes de romandre-hi i, llavors el Santuari els feia la mercè d'una cel·la, lliit i llençols a més de carbó, oli, olles i gerres. Quantes se'n degueren rompre, no ho sap ningú! Per subvenir aquesta necessitat la Verge de Lluc comptava amb els devots de totes les viles, però d'una manera particular amb els devots de Marratxí, especialitzats en la fabricació d'atuell de terrissa, oferint a la Mare de Déu el fruit de la seua suor i de les seues mans.

El primer entre el primers era mestre Miquel Barrera Seguí, de ca'n Martí, que vivia a la barriada de Pòrtol, tirant camí avall cap a Santa Maria. Els ollers no eren exclusius de Pòrtol; n'hi havia a les contrades de Sa Cabaneta i a Marratxinet, probablement procedents de les antigues ollereries de Santa Eugènia. Les de Pòrtol posseeixen les millors terres de Mallorca per a la fabricació de la ceràmica. En aquell temps els ollers de Marratxí tots els anys pujaven a Lluc per a fer una fornada d'olles de manera voluntariosa i gratuïtament. Els esmentats ollers eren Mestre Miquel Barrera, "Martí" de malnom, que era l'oller major i per tant el director de la colla; els demés eren Mestre Pep "Monjo", l'ascendent de l'olleria de Ca'n Monjo Tiet, Mestre Bernat Serra "Pinso", que tenia l'olleria a l'extrem de Sa Cabaneta, a dues passes de la posses-

sió de Son Caulelles, Mestre Guillem Rigo, de Ca s'oller, que tenia la botiga a Marratxí, que ja no hi és, i Mestre Joan Mata, de Sa Cabaneta, que aleshores no tenia botiga pròpia. A Lluc hi traginaven la terra vermella de Pòrtol amb el parell de muls,

Mn Bartomeu

la batien i porgaven i en feien una fornada no molt grossa -unes vint, trenta o quaranta dotzenes- d'olles i greixoneres, segons les necessitats del Santuari.

La llista dels menestrals és nombrosa, quasi interminable i les rajoles d'oficis foren i són encara ara tot un homenatge d'admiració per la seua obra que constitueix una riquesa pel que la posseeix. Cada rajola representa un ofici diferent i la seua iconografia podria ésser directament de cada gremi. Un poc més tard s'afegiren les rajolotes representant els músics, cada un amb son instrument, tals com els tamborers, xeremiers, trompeters i altres. Aquestes pertanyen als temps des del segle XVIII fins al XIX. Altres autors atribueixen aquestes figures a l'Auca, com a font exhauridora del temari descrit, com també de nous motius ornamentals com de tema astral: el sol, la lluna i les estrelles."

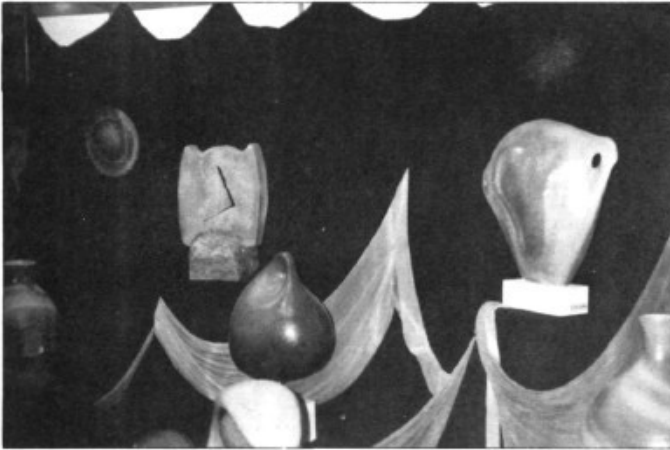
Volem agrair a Mn. Bartomeu les facilitats donades per poder oferir-vos aquest interessant fragment del seu parlament.

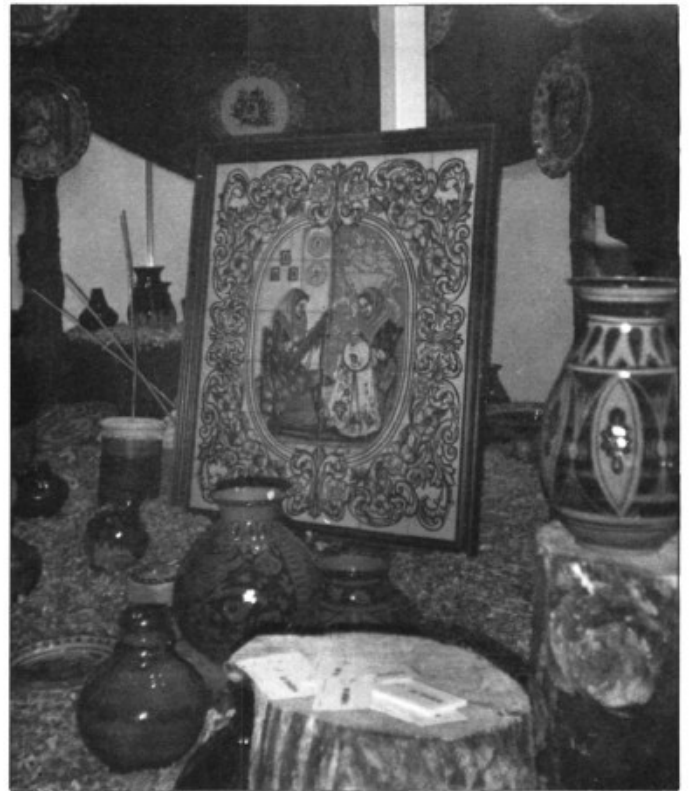
Angel Aznar, del poble de Cardedéu, de Catalunya, era l'oller convidat per l'Ajuntament a la Fira. Va tenir una interessant trobada amb els altres ollers, sobretot els portolans, amb els quals va canviar impressions durant tota una vetlada.

STANDS GUANYADORS

dels premis Benet Mas de la VII Fira del Fang

1.- Ramon Canyelles, de Santa Maria del Camí.

2.- Miquel Albertí, de Lluçmajor.

3.- Ca's Canonge, de Pòrtol.

4.- Es Porxet -Esperança Amengual- de Pòrtol

JORNADES CULTURALS

AL "COSTA I LLOBERA"

Tal com estava previst, el passat març tengueren lloc les **Jornades Culturals** organitzades per l'APA del Col·legi Costa i Llobera. Teatre, conferència sobre la LOGSE, Taula rodona i Jornada Esportiva foren els principals actes duits a terme amb èxit i, generalment, amb participació. La foto correspon als participants de la taula rodona, membres d'entitats culturals i, sobretot, de partits polítics, fet que propicià que el debat es convertís en una veritable pre-campanya.

D'esquerra a dreta: Jaume Sastre, director del Costa i Llobera; Antoni Bibiloni, del Grup d'esplai "Es Campet"; Rafel Crespí, del PSM; Gabriel Tomàs, d'UIM; Pere Amengual, d'UM-PP; Miquel Coll, del PSOE; Miquel Bosch, president de l'APA del Col·legi i Antoni Montilla, regidor de Cultura de l'Ajuntament. Hi manca el moderador, Biel Massot, de *Pòrtula*.

PARTITS POLITICS I ORGANITZACIONS OBRERES A MARRATXI DURANT LA SEGONA REPUBLICA

IV. ELS SOCIALISTES DE SA CABANETA (2)

La relativa benignitat amb què les autoritats franquistes de Marratxí tractaven els membres i simpatitzants del partit socialista o d'altres partits afins -que contrasta amb la duresa d'altres municipis de l'illa- queda ben manifesta en molts dels informes que el batle de Marratxí hagué de fer arribar a Palma a petició d'un o altre jutge. Molts d'aquest informes insisteixen en el fet que l'interessat no es va distingir en res, malgrat estar afiliat a una societat considerada frontpopulista (1), o bé que, tot i essent-ne membres destacats, havien actuat sempre amb moderació i no s'havien manifestat contra el "Moviment". En són un bon exemple els dos documents del batle de Marratxí, Andreu Juan, referents al seu antecessor republicà Miquel Oliver Ramis. En un moment en què tan pocs ex-batles podien sentir-se segurs -Bernanos se'n féu ressò, no sense raó, i a Pòrtol n'hi hagué una mostra innegable amb l'assassinat injustificable i vergonyós del diputat i batle de Búger Joan Alemany i Villalonga, mort al cementeri de Santa Maria el 27 de setembre de 1936- (2), el 29 de Març de 1939 el batle de Marratxí comunicava al jutge del Jutjat Evidencial d'Incautació de Béns, de Palma, que Miquel Oliver Ramis "antes del Movimiento Nacional, era afiliado y directivo de la sociedad "La Siega", socialista y, por tanto, del Frente Popular, siendo uno de los principales dirigentes, el que tenía más prestigio sobre los afiliados, en teoría de los más exaltados, pero en la práctica el más moderado.- Ejerció el cargo de Alcalde de esta villa en todos los Gobiernos izquierdistas desde el advenimiento de la República hasta la iniciación del Movimiento Nacional. Una vez iniciado éste, no ha hecho en público manifestación alguna en contra del mismo". El 2 de setembre de 1940, el mateix batle feia al·lusió a aquest informe, tot adreçant-se al jutge del Jutjat Provincial de Responsabilitats Polítiques de Palma, i hi aclaria que "no consta que fuese Directivo de la sociedad "La Siega". Teóricamente era muy exaltado. Ejerció el cargo de Alcalde de este Ayuntamiento durante todos los Gobiernos izquierdistas que actuaron durante la República. Al iniciarse el Movimiento Nacional era Presidente de la sociedad "La Cooperativa". Se ignora si ingresó en la "Federación de Trabajadores de la Tierra". Frecuentaba muchísimo el mencionado Centro Socialista (és a dir, el del Villanet, a Sa Cabaneta). Presidía muchos actos de propaganda izquierdista, pero no hacía propaganda en periódicos, durante los períodos electorales. Gozaba de mucho prestigio entre los elementos del repetido Centro. Y estaba concebido como laico".

El mateix batle Andreu Juan signava el 7 de juny de 1940 un altre informe molt positiu referent a Rafel Sastre Bestard, de Sa Cabaneta, que havia exercit de jutge durant la República. Hi assenyalava que, com ja s'havia indicat el 9 de novembre de 1938, "era de ideas izquierdistas, pertenecía al partido socialista y, por tanto, al Frente Popular, y a la sociedad "La Siega", siendo considerado como de los más moderados dentro de sus elementos, antes del Movimiento Nacional; y después de dicho Movimiento no ha realizado acto alguno en contra del mismo.- Ejerció el cargo de Juez Municipal de esta villa durante la dominación del llamado "Frente Popular", ignorando, por carecerse de datos suficientes, su verdadera labor realizada en dicho cargo, si bien se considera fue justa, por cuanto no se sabe que llevase a efecto atropello alguno ni molestase a nadie. Entre los de su partido, fue tenido siempre como de los más moderados y sensatos, no se le vio nunca ejercer propaganda ni actividad alguna en favor de dicho Frente

Popular". El batle encara afegia que "socialmente es considerado como buena persona, de cultura regular entre el elemento obrero, de buena administración y políticamente moderado".

La veritat és que no tothom sortia tan ben parat davant el "Juez del Juzgado Evidencial" o el "Juez del Juzgado Provincial de Responsabilidades Políticas". Moltes vegades el batle de Marratxí es limitava a fer constar "que dicho individuo era de ideas izquierdistas, pertenecía al partido socialista y, por tanto, al Frente Popular, y uno de los más entusiastas de dicho Frente Popular" (cas, entre altres, d'Antoni Bestard Ramis, de Sa Cabaneta). Altres cops els qualificatius eren més durs, coincidint amb persones que havien estat detingudes després del "Moviment".

Els dos cabaneters que varen generar més paperassa a l'Ajuntament de Marratxí foren els germans Josep i Pere Oliver Ramis. Ja l'11 de maig de 1937 el batle Juan s'adreçava al "Sr. Jefe Superior de Policía de La Comisaría de Investigación y Vigilancia de Baleares.- Palma", contestant "a su atenta comunicación de fecha 30 de abril último, interesando informe acerca de la conducta, antecedentes político-sociales y actividades de antes y después del MOVIMIENTO NACIONAL de los individuos expresados al dorso de la misma, José Oliver Banús y Pedro Oliver Banús de La Cabaneta", els quals devien esser -i eren en realitat- "José y Pedro Oliver Ramis", respecte als quals manifestava "que eran de ideas político-sociales extremistas, antes del Movimiento Nacional efectúan mucha propaganda en favor de los partidos extremos de la izquierda, eran dirigentes más destacados en la localidad y sus actuaciones estaban en relación con sus ideales, si bien no realizaron acto alguno que pueda considerarse como delictivo.- Después del Movimiento Nacional y hasta su detención, eran considerados como contrarios acérrimos al Movimiento, demostrándolo con el regocijo que experimentaban cuando los aviones enemigos venían a esta Isla y arrojaban bombas (sic per bombas) sobre la Capital". El 2 d'abril de 1937 el mateix batle enviava al governador civil de les Balears una instància "suscrita por el vecino de esta villa, D. Domingo Oliver Ramis, pidiendo autorización a V.E. para poder visitar una vez al mes a dos hijos suyos detenidos con motivo del actual Movimiento Nacional y residentes, según noticias, en el pueblo de Campos del Puerto". Al cap de tres dies, el 5 d'abril, el governador Mateu Torres li responia, "para que a su vez lo haga al interesado, que el régimen de Campos de Concentración depende del Teniente Coronel Inspector de Campos de Concentración D. Enrique Jiménez Porras". El 22 de desembre de 1938, el batle hagué de tornar a donar informes sobre Josep Oliver Ramis, aquest cop al "Sr. Juez del Juzgado Evidencial": pertanyia al Partit Socialista i era el president de "La Siembra" de Sa Cabaneta, "siendo el principal agitador y el más extremista de dicho barrio, por cuyo motivo fue detenido después de iniciado el Movimiento Nacional". El mateix informe, molt atenuat, fou adreçat al "Sr. Juez del Juzgado Provincial de Responsabilidades Políticas de Palma de Mallorca" el 7 de juny de 1940.

El 9 de febrer de 1940, el batle Juan comunicava al mateix jutge del Jutjat Provincial de Responsabilitats Polítiques sobre Antoni Bestard Capó, que "formaba parte de la Junta Directiva de la sociedad denominada "La Siembra" i assistia, "por ser notorio y público". als "mitines y manifestaciones políticas de carácter izquierdista que se celebraban antes del Movimiento Nacional y principalmente en los

actos del día 1.º de Mayo, de la entrada de la República y demás de esta índole". Más encara, "durante la vigencia de este Régimen Republicano no se ocultaba de tildarse como comunista, aunque sus actos no guardaban consonancia con tal afirmación, pero demostraba su filiación e ideal político"; amb tot, "no figuraba entre estos elementos jefes locales" del Front Popular. "Pocos días después de iniciado el Movimiento Nacional, se congratulaba, como muchos otros de la misma filiación política, de las primeras visitas sobre Mallorca de los aviones de Barcelona, siendo detenido poco tiempo después juntamente con otros directivos, sin duda por su demostrado ideal contrario a la Causa Nacional". En data que el batlle no especifica, devia sortir de la presó, atès que, "después de incorporado a filas con su reemplazo, fue embarcado para la península donde prestó sus servicios en el frente, y, una vez terminada la guerra y vuelto a la localidad, no ha hecho demostración alguna, antes bien parece haber recapacitado, demostrándolo su buena conducta y cumpliendo, como católico, la obligación de asistir a misa los domingos y días festivos, cosa que no hacía antes"

Per altres comunicacions més lacòniques als jutjats sabem que foren detinguts Gabriel Busquets Estarellas ("uno de los elementos más destacados, propagandista y agitador", que romangué "bastante tiempo recluido"), Bartomeu Pocoví Pocoví (de "ideas extremistas"), Pere Ramis Rotger ("uno de los principales agitadores y extremistas" de Sa Cabaneta), Antoni Bestard Capó (d'"ideas extremistas") i Mateu Ramis Bestard ("uno de los más activos y tenaces propagandistas").

Ja el 9 de setembre de 1936, l'aleshores batlle de Marratxí Pere Cañellas havia hagut de fer saber al "Sr. Jefe del Grupo Mixto de Artillería n 1" de Palma que un dels soldats que reclamava, "Mateo Ramis Bestard, antes de llamar a filas a los de su reemplazo, fue detenido por fuerzas de la Falange y conducido a Palma". D'altra banda, el 18 de desembre de 1936 el "Comandante Militar" de Sóller demanava al "Sr. Alcalde Presidente de la Comisión Gestora del Mgfco. Ayuntamiento de La Cabaneta" un informe sobre Miquel Serra Mas, que havia "sido trasladado a este Sector de Sóller, para trabajos forzados". El 29 de desembre, el batlle Joan Vich assegurava que "dicho individuo ha pertenecido siempre a partidos de extrema izquierda siendo muy caracterizado por sus ideas extremistas y habiendo pertenecido siempre como afiliado o directivo a las sociedades de esta clase de ideas. Se le considera contrario y opuesto por completo al actual movimiento salvador de España".

Ens consta igualment la detenció de Jaume Ramis Bestard, soci de "La Siembra" i de la Cooperativa segons les llistes de l'Ajuntament de Marratxí. L'11 de maig de 1937 el batlle Andreu Juan feia saber al "Jefe Superior de Policía de la Comisaría de Investigación y Vigilancia de Baleares" que l'"individuo Jaime Ramis Besteril" pel qual s'interessava devia esser Ramis Bestard, "de ideas extremistas, atemperándose en una conducta a estas ideas y habiéndose distinguido, según se dice, antes del movimiento, por haber tomado parte en ciertas revueltas ocurridas en Palma efectuadas por los elementos izquierdistas de la Capital.- Desde la iniciación del Movimiento Nacional y hasta su detención, era considerado como elemento contrario a éste demostrándolo con sus manifestaciones de júbilo cuando los aviones enemigos venían a esta Isla a bombardear la ciudad, si bien no era considerado como elemento dirigente, sino que obedecía, al parecer, las indicaciones de los directivos".

D'una duresa insòlita és l'Informe sobre un altre dels membres de la Cooperativa de Sa Cabaneta, Marçal Ramis Bestard, "fogonero del vapor "MARQUES COMILLAS"", demanat per la "Gerencia de Buques Mercantes para Servicios Oficiales" de Bilbao i enviat pel batlle Juan el 19 d'abril de 1939: es tractava d'"uno de los principales agitadores del partido comunista, por lo que se le consideraba como comunista declarado", i "se sabe que en Palma de Mallorca tomó parte

muy activa en algunas revueltas y disturbios desarrollados con motivo de huelgas y actos políticos de extrema izquierda en los que se cometieron actos de salvajismo"; féu "un viaje a la Península para relacionarse con los jefes comunistas", i "poco tiempo después de iniciado el Movimiento, se incorporó a filas, por haber sido llamado su reemplazo, librándose así de ser detenido y sujeto a proceso, como lo fueron otros de sus mismas ideas que no llegaban por éstas y su peligrosidad a tan alto grado como él".

Dins la tònica de moderació relativa es manté, en canvi, la comunicació del mateix batlle al "Sr. Capitán de la 2a Cia. del 14 Batallón Antiaéreo del Regimiento Infantería Palma no-36.-Palma de Mallorca", signada el 2 de febrer de 1939 i referent al soldat cabaneter Joan Juan Frau: "resulta que antes del Movimiento Nacional, en cuanto a su conducta no se puede anotar acto alguno en contra, pero sus antecedentes son de ideas izquierdistas, pertenecía a la Junta Directiva de la sociedad socialista "La Siembra" de la cual formaban parte los elementos de la localidad más destacados del Frente Popular, después del Movimiento Nacional no ha hecho nada en contra del mismo".

Per acabar aquesta relació, ben poc agradable però significativa de la repressió que s'abaté des de múltiples fronts sobre els esquerrans mallorquins a partir del juliol de 1936, voldria comentar una notícia tràgica-còmica. Mentre el 17 de febrer de 1937 el "Juzgado especial para la aplicación del decreto de 13 de septiembre 1936" es referia a "La Siembra" com a "Sociedad de esa Villa, declarada fuera de ley", encara el 1938 Hisenda tenia la pretensió de cobrar-li la contribució corresponent, segons que es desprèn d'una nota enviada pel batlle de Marratxí al "Sr Recaudador de Contribuciones de la Zona de Palma de Mallorca" el 24 de març de 1938: Pau Barrera, president de "La Siega", s'havia negat a firmar una "notificación" d'Hisenda, "por manifestar que ya no existe tal sociedad, haciéndolo dos testigos requeridos al efecto".

JOSEP MASSOT I MUNTANER

NOTES

1 .Assenyalem, per exemple, l'informe sobre Josep Cabot Cañellas, adreçat pel batlle de Marratxí al "Sr. Teniente Comandante del 2o Batallón 4a Compañía del Regimiento Infantería Palma no-36.-La Puebla", el 22 d'abril de 1938: "si bien no consta nota alguna en contra de su conducta, de los antecedentes políticos resulta que estaba afiliado en la sociedad denominada "la Siembra" de esta villa, afecta a la UGT, siendo considerado como de ideas izquierdistas, aunque no se distinguió como propagandista ni como directivo". Encara més favorable era l'informe sobre Francesc Juan Cañellas, adreçat a l'"Ilmo. Sr. Comandante de Marina de Mallorca" el 4 de març de 1939: era afiliat a "La Siembra". però "no figuró nunca como dirigente ni era exaltado ni propagandista y que no era considerado de malos antecedentes, creyendo que el pertenecer a la mencionada sociedad obedecía a haber sido seducido por los dirigentes y propandistas (sic per propagandistas)".

2. Cf. Llorenç CAPELLA. Diccionario Vermell (Palma de Mallorca 1989), 20-21.

3. Josep Oliver, segons em va explicar ell mateix, voltà per diversos camps de concentració, començant per Sant Joan de la Font Santa, als Banys de Campos; cf. el meu llibre Els escriptors i la guerra civil a les Illes Balears (Montserrat 1990), 390-391. Els cabaneters reclosos a camps de concentració foren uns quants més, d'acord amb la documentació conservada a l'Arxiu de l'Ajuntament de Marratxí (autoritzacions per a la visita dels familiars).

ESCOLA DE CERÀMICA MARRATXÍ

CASAL DE CULTURA

CURSETS 1991

Curs de ceràmica creativa.

Per a alumnes d'EGB.

Curs d'iniciació a la ceràmica, coneixements de tècniques, formes i materials.

Per a adults.

INFORMACIÓ: AJUNTAMENT DE MARRATXÍ - TEL. 602023

UN POC DE TOT

Per CORREU ens assabentem que:

L'APFM, entre altres coses, transmet el condol per la mort de la mare del president de l'Associació i per la de Francesc de Borja Moll. Ens hi afegim, naturalment.

El Col·legi oficial d'Arquitectes ens convida a l'exposició de dibuixos **CASES I COSES DE MALLORCA**, de Joan Marí i Vidal i Margarida Nicolau. Del 9 al 30 d'abril, de 10 a 14 h, a la seu del Col·legi.

Dia 5 d'abril al Palau Solleric es presenta el llibre **10 ANYS DE FESTIVAL INTERNACIONAL DE JAZZ**, de Ferran Merino.

En el Parlament de les Illes Balears el passat 22 de març es celebrà un acte d'homenatge al filòleg Dr. Francesc de Borja MOLL.

Concerts de L'ORQUESTRA SIMFONICA DE BALEARS "Ciutat de Palma" durant aquest mes: 5-IV, obres de Lutoslawski, Mendelssohn i Beethoven; 12-IV, obres de Valent, Brower i Mendelssohn. Sempre a l'Auditori, sempre a les 20'30.

Max Cahner, president de la Fundació REVISTA DE CATALUNYA i director de la "Revista de Catalunya" ens convidà, amb motiu de l'aparició del núm. 50 de la "R. de C.", a la taula rodona sobre "El present i el futur de les revistes de pensament i d'erudició als Països Catalans". Dia 20 de març al Col·legi de Periodistes de Catalunya.

La SOCIETAT ARQUEOLOGICA LULLIANA ha rebut el 100 i estan interessats en rebre els demés nombres de la nostra revista. A més, Josep Segura Salado ens ofereix un reportatge sobre els molins fariners de Pòrtol. Perfecte!

El passat 13 de març tengué lloc la presentació del III TORNEIG nacional de Futbol Benjamí-CIM al Polisportiu "San Fernando".

PUBLICACIONS REBUDES:

ES SAIG. Index. 1991

Index per seccions d'aquesta revista d'Algaida, des del número 0 al 120. A la secció "Col·laboradors" hi trobam els noms de Pere J. Amengual Bestard, Biel Massot i Muntaner, Josep Massot i Muntaner, Miquel Mulet i Ramon Rosselló. En altres apartats trobarem la presentació de "Pòrtol, guia d'olliers" i informació sobre les trobades de glosadors. Index de deu anys de la vida d'un poble -i més- que fa que sigui de consulta imprescindible a l'hora de voler conèixer algun dels seus aspectes.

PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS. MEMORIA Juny 1987 - Desembre 1989. 1990.

Relació de la segona legislatura donant compte de les activitats dutes a terme. Inclou dades sobre els parlamentaris, organització, projectes i proporcions de llei, activitats de control (interpel·lacions, mocions, preguntes, sol·licituds, compareixences...), relacions institucionals, difusió i organització administrativa.

En el grup dels diputats electes hi trobam el marraixiner Guillem Vidal.

PRESENTACIO DE LA IV TROBADA NADALENCA DE CORALS DEL MIGJORN DE MALLORCA, per Joan Maimó. Felanitx, 1990.

Quatre planes de poètiques reflexions sobre Música popular i poesia amb concretes referències als autors felanitxers.

PROGRAMA de mà del concert de l'OSB celebrat el 26 III 91.

Dedicat a Mozart. Inclou comentaris sobre la Simfonia concertant per a oboè, clarinet, fagot i trompa K.297b i sobre la Missa en Do menor K.427(417a), així com notes biogràfiques dels solistes.

TECNOLOGIA DE LA COCCION CERAMICA. Associació de Ceramologia. Centro Agost / Museo de Alfarería. 1990

Tríptic il·lustrat sobre els forns i la cuita aprofitant l'anunci d'una exposició i conferències efectuades el passat novembre.

PUBLICACIONS PERIODIQUES:

D'entre les revistes associades a PREMSA FORANA DE MALLORCA rebudes destaquem:

Que la majoria d'elles coincideixen en la merescuda referència a la memòria de Francesc de B. Moll. Cal dir, de tota manera, que entre les que hem vist, les que hi dediquen més espai i més cura són el setmanari Felanitx (16 III) i Lluçmajor de Pinte en Ample (III 91).

S'ARENAL DE MALLORCA, 215 (15 III). Tolo Güell, en una entrevista, diu "(...) Pensam presentar-nos a quasi tots els ajuntaments de Mallorca (...) A Marratxí, on tenim quatre-cents afiliats, en Miquel Bestard serà el cap de llista i és ben possible que guanyi la batlia." També hi podem trobar la informació d'un intent frustrat de violació a una menor a les pistes de Son Bonet, així com la d'un robatori a l'apotecaria de Sa Cabaneta.

FELANITX, 2738 (16 III). Aquest setmanari publica el primer article de la sèrie que Pere Estelrich dedica a Mozart. A planes centrals, entre altres articles dedicats al filòleg Moll, n'hi trobam un d'Antoni Roca-Ramon Turmeda.

LLOSETA, 94 (III 91). Fan constar l'arribada del número 100 de Pòrtula i ens feliciten. Gràcies!

LLUCMAJOR DE PINTE EN AMPLE, 109 (II 91). Adjunta una separata amb el títol "SON PARE. Sa mare de totes les batalles", espècie de divertida gresca literàrio-política basada en la guerra del Golf que, a més, fa referència a la nostra indústria de coets. Parla de comanar "una remesa de Patriots al Sr. Frontera de Pòrtol". I afegeix "L'escamot de cultura defensarà la Frontera de Pòrtol. Així ho ha manifestat el cap de ratolí dels nanets de la llengua, reconegut així la seva implicació en el conflicte: tot té un límit, l'escamot de cultura defensarà la Frontera de Pòrtol". A un mapa imaginari de la Taifa de Fum-ma-york uns coets assenyalen la "Frontera de Pòrtol. Al nord de la carretera de Manacot. Es el límit septentrional del Gran Fum-ma. Més enllà i als voltants, Terra incògnita. Hi tenim una bateria de míssils antimíssils Patriot defensada pels heroics nanets de la llengua, que a la fi n'han feta una de bona". Idò!

PERLAS Y CUEVAS, 778 (16 III). Aquesta revista de Manacor dedica tot un requadre al cent de Pòrtula amb el títol "Un extraordinari, extraordinari". Entre altres coses diuen "Bona feina han feta els estimats portolans reunint originals i preparant tot un número de presentació artesana, és a dir, feta amb aquesta qualitat de pàgina que imprimeix caràcter i ens retorna la fe en la dignitat periodística encara possible". Què no serà massa, Rafel? Ben agraïts, tanmateix!

AL POBLE, 18 (II 91)

BUTLLETI OFICIAL DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS, 114 a 118 (III 91). El 114 (6 III) inclou la proposició de llei orgànica de reforma de l'Estatut de les Illes Balears.

Al 116 (15 III) hi trobam la Llei d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears. Ve acompanyat de cinc fascicles amb la cartografia corresponent a les zones protegides. A la relació dels espais declarats Area natural d'especial interès hom hi ha inclòs SON COS, la GARRIGA DE SON CAULELLES i el Puig de SON SEGUI. No podem saber exactament a quins trossos concrets de les esmentades possessions fan referència, ja que en els plànols no es poden apreciar els detalls.

CASA DE LA VILA, Butlletí informatiu municipal de Lluçmajor, 3 (I 91)

ESTUDIS BALEARICS, 35 (1990). Monogràfic dedicat al poeta Guillem Colom, amb motiu del centenari del seu naixement. Compta amb treballs de J.M. Llopart, Miquel Gayà, Joan Maimó, Bernat Cifre, Josep Segura i Salado, Miquel Company, Maria A. Obrador, Antoni Nadal i Llorenç Pérez, entre d'altres. A més d'estudis sobre Guillem Colom i la seva obra podem trobar-hi articles tan profitosos com "La relació entre G.C. i Andreu Ferrer Ginard", "Apuntes para una cronología de G.C.F." -sí, tal com ho llegiu; increïble!-, "Bibliografía de G.C.F." i "Inventari dels fons G.C.F. de la biblioteca Bartomeu March de Palma"

MIRALL DE TROBAR, Revista de l'Institut "Berenguer d'Anoia", 3 (curs 90-91). A la presentació hi llegim "Mirall de trobar surt gràcies a la incandescència dels alumnes de tècniques de la informació de segon (...) i de l'impuls de Rafel Crespi que assumeix tota la responsabilitat del projecte tot i que no n'assumeix totes les idees expressades que, com a tota revista seriosa, són propietat dels signataris". Encara podem trobar altres referències al nostre col·laborador, que és cap del departament de Català d'aquell institut inquer.

PARTIT POPULAR, 48 (II 91). Butlletí informatiu del PP de Balears.

REVISTA DE FERRERIES, 202, 203 (III 91)

RUBRICATA, Setmanari de Rubí, 1892 a 1895 (III 91)

B.-

CONNOR CLAPTON, LA PART HUMANA D'ERIC CLAPTON

Si alguna nit clara mirau cap el cel, veureu la lluna, estrelles, galàxies, constel·lacions... Es l'univers.

Dins l'univers de la música, hi ha els grans astres, els grans planetes: són els clàssics, aquells que sempre estaran juntament amb la terra fent sonar la música celestial al voltant del sol. Assignar un planeta a cada clàssic ens donaria molt per discutir, i no és l'objecte d'aquest escrit.

Si ens fixam amb les estrelles, veurem que aquestes s'agrupen respecte la terra en constel·lacions. Si miram la dels guitarristes de música moderna ens trobarem amb algunes que tenen un llum especialment intens. Les podríem anomenar amb els noms dels que les han creat: Clapton, Knopfler, Jordan, Stuermer, Rutherford, Moore... i pocs més. Cada estrella té quelcom de divina i quelcom d'humanitat. La vessant humana de totes elles està plorant perquè la humana de Clapton s'ha trencat.

No vos parlaré de les virtuts de Clapton com a guitarrista perquè en aquesta mateixa revista n'hi ha un que hi entén però que molt més que jo en l'art de les sis cordes. Si en canvi vull aprofitar per fer una petita reflexió que quasi bé mai ens aturam a pensar. Sempre pareix als ulls de tothom que totes les estrelles del cinema, la música, l'art i la televisió són gent diferent, inaccessible, especialment feliç però que són fredes i que estan manques d'humanitat. I moltes vegades és aquest l'aspecte que donen. Però fets com el que ara vos contaré fan reflexionar sobre la realitat d'aquesta gent, perquè malgrat que siguin estrelles són persones, encara que no ho pareixi.

Connor Clapton és, o més ben dit, era, el fill únic d'Eric Clapton. Tenia tan sols cinc anys d'edat i era pentura l'única persona que havia fet florèixer l'alegria humana a l'ànima d'Eric Clapton. Eric Clapton no ha tengut una vida gaire fàcil ni gaire feliç. De petit els seus pares se separaren i va ésser un al·lot problemàtic. De més gran va tenir problemes de drogues, especialment amb l'alcohol del qual se n'havia recuperat bastant bé. Per un moment va parèixer que a la fi rebia el premi a tants anys de sofriment i malviure. Es casà i va tenir un fill, Connor, i encara que la separació de la seva dona va ser una nova desgràcia en la seva vida, el seu fill li feia oblidar-ho tot.

Voldria saber perquè, però si vos hi fixau, al llarg de la història hi ha hagut dos tipus de músics i genis: aquells van viure més o manco bé, i aquells que van ésser uns desgraciats tota la vida. Tot apunta a que Eric Clapton pertany a aquest darrer grup. Fa tan sols un mes, l'assistenta de l'apartament d'Eric Clapton a Nova York després de netejar uns vidres, els deixà oberts. La conseqüència va ser que Connor Clapton va caure de la finestra del 53è pis, morint a l'acte.

Ningú amb un mínim de sentit musical discuteix la genialitat de Clapton. La seva vida ens ha de donar una lliçó a tots. Les estrelles malgrat siguin estrelles tenen una importantíssima vessant humana que no hem d'oblidar mai que escoltem la seva música. El públic general no selectiu i que es mou per modes fa pujar amb molta facilitat noves estrelles, i amb la mateixa facilitat les fa caure. Els genis són estrelles que no cauen mai i que les errades que a vegades fan no són la fi, sinó l'inici de les futures millores. Clapton n'és un d'ells, i el que aquest més vos deman és que escolteu una mica de Clapton i vos n'adoneu del que és capaç de fer amb tan sols sis cordes, que penseu que ell també és humà com nosaltres, i que pregueu pel seu fill Connor i perquè la música de Clapton no ens abandoni mai.

Dedicat a Connor Clapton.

GABRIEL ANGEL VICH I MARTORELL.

MOZANY

PER CONEIXER MOZART (I)

La bibliografia mozartiana, és a dir els volums que tenen la figura del compositor de Salzburg com a tema monogràfic (no hi comptam, naturalment ni les enciclopèdies, ni els diccionaris ni tan sols els llibres d'Història de la Música) són bastants. Vull dir que a les nostres llibreries i sense massa esforç, en podem trobar un bon grapat. La qual cosa demostra al meu entendre dues coses: per una banda l'interès dels musicòlegs i divulgadors vers Mozart; per altra banda l'interès també del gran públic en adquirir aquests llibres. Si no fos així, els editors no tendrien ni material per publicar ni les ganes de treure'l al mercat.

Dedicarem, doncs, els primers capítols d'aquesta sèrie a comentar aquests volums, alguns d'ells imprescindibles en una biblioteca musical.

Comencem per "Las Operas de Mozart" d'Stefan Kunze.

M'atreviria a qualificar-lo com a definitiu. Es un d'aquests llibres que quasi tanquen el tema. Un volum exhaustiu que passa revista als títols de l'escena mozartiana.

Encara que no totes les òperes estan tractades de la mateixa manera; així per exemple "Don Giovanni", per citar la més estudiada, ocupa 120 de les més de 400 pàgines del volum.

En aquest llibre hi trobam tant les curiositats i anècdotes que interessen al profà i els tecnicismes del professional. Les històries que motivaren l'escriptura de l'òpera i l'anàlisi dels fragments musicals més destacats... Una obra monumental, vaja.

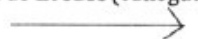
Ara seria el moment d'escoltar alguna d'aquestes obres mestres del teatre musical de tots els temps. "Don Giovanni" o "Cosf fan tutte" o "La Flauta màgica" o...

Algunes d'elles seran motiu de comentari posterior en aquestes planes.

Permeteu-me, però, que us recomani una obra vocal curta. Es tracta d'un lied (una cançó) sobre text de Goethe i titulat originàriament "Das Veilchen". Una delícia estrenada a Viena el 8 de Juny de 1785 i que porta el número de catàleg K. 476. (Goethe fou gran admirador de Mozart; fins i tot arribà a escriure una obra de teatre amb els personatges de "La Flauta màgica" i que vendria a ser una continuació del libreto de l'òpera. Però curiosament al catàleg de les obres del compositor només ens surt aquesta obreta amb text del poeta).

Què és això del número de catàleg K. 426? Doncs vol dir que l'obra en qüestió porta aquest número al catàleg de les obres de Mozart publicat per Ludwig von Köchel l'any 1862. D'aquí aquesta "K" que precedeix el número.

Köchel decidí ordenar el material mozartià de forma cronològica, a diferència d'altres catàlegs com el de BACH (conegut

PRECISAMENT AQUEST MES...

Fa 150 anys (abril, 1841)

Els honors Josep Serra i Gabriel Nadal són nomenats perits pel repartiment de la contribució del subsidi comercial i industrial juntament amb els regidors Joan Serra i Jaume Ramis.

En fa 125 (abril, 1866)

Aproven el pressupost de despeses, 4330 escuts i 230 mil^l. Essent que els ingressos naturals són de 497'666 hi ha un dèficit de 3832'464 escuts. Es preveuen recàrrecs extraordinaris sobre les contribucions per solventar-ho.

En fa 100 (abril, 1891)

Els preus dels jornals són: un home, 75 cts; un carro d'un parell, 3 ptes; un carretó d'una cavalleria major, 2'25 ptes; carretó d'una cavalleria menor, 1'50 ptes.

Nomenen Pere Josep Juan, regidor, com a dipositari dels fons municipals fins al final de l'actual any econòmic.

Si s'estableix un "puesto" de la Guàrdia civil en aquest poble l'Ajuntament acorda designar com a caserna l'antiga casa consistorial amb totes les seves dependències. Alhora demanaran que destinin guàrdies "de a pie" perquè amb els cavalls tendrien dificultats per mor de la gran quantitat de parets que hi ha en el terme.

Es procedeix a la demarcació de fites dels diferents nuclis que formen el terme. També es donarà nova numeració a les cases.

El primer districte (Sa Cabaneta, Pòrtol, Es Pou des Coll i Marratxí) té 1071 residents; el segon (Es Pla de na Tesa, Son Nebot i Es Pont d'Inca) en té 1437.

En fa 50 (abril, 1941)

Donen permís a Jaume Serra Ramis, de sa Botiga de Pòrtol -C/de la Lluna- per reconstruir el forn d'oller existent en el corral de ca seva, amb la condició que la xemeneia ha de tenir un mínim de 10 m.

El govern civil aprova l'actuació de l'Ajuntament en relació al permís concedit per a la reconstrucció de la paret del camí de Son Frontera i Son Cunill, desestimant la reclamació presentada pels veïnats.

El projecte d'alineacions i rasants de Ses Rotes de Pòrtol passa a exposició pública.

S'ha de mirar que no tirin fems al torrent de Coanegra devora el pont del carrer de sa Cabana.

Posaran en coneixement de l'administrador de Correus de Palma que el carter de s'Indioteria, que du la correspondència a Son Nebot, la deixa als cafès i a les botigues i no la fa arribar a domicili.

En fa 25 (abril, 1966)

Els peons caminers sol·liciten la jornada intensiva del treball durant els mesos que així ho permeti la duració del dia. El batle queda facultat per la corporació per establir-ho així quan ho cregui convenient.

Davant la instància subscrita per Jaume Ribas i 23 persones més sol·licitant la retolació d'un carrer d'Es Pont d'Inca amb el nom *Hermano Benildo* amb motiu de les noces d'or de l'escola gratuïta del Col·legi La Salle que ell fundà l'Ajuntament acorda retolar amb aquest nom el carrer A d'aquell nucli.

Els industrials d'Es Pont d'Inca demanen que l'Ajuntament gestioni la instal·lació del servei telefònic automàtic en aquell nucli. El consistori acorda que intentarà automatitzar tot el terme i, en tot cas, el canvi de centrals perquè les existents no poden atendre les peticions de nous abonats.

El cementiri s'eixamplarà per la part del fons.

El fosser municipal, Dionisio Pizarro Santos, es jubila després de 37 anys en el càrrec. L'Ajuntament, com a record, li regala un portacigarrets d'argent.

Hom encarrega el projecte tècnic de reparació extraordinària de l'escola de Pòrtol.

Continuen els treballs de col·locació de voravies als carrers de Pòrtol.

Autoritzacions concedides: a Paula Serra per instal·lar perruqueria de senyores en el c/ Gral. Goded; a Bartomeu Serra Amengual per construir un pis sobre el local del c/ Albert Castell; a Pere Palou per construir un pis sobre l'edifici del c/ Gral Goded; a Jaume Santandreu Vich per construir una vivenda en el c/ Rector Llompert; a "Industrias Mallorquinas de la Madera" per construir un magatzem en el solar situat entre els carrers Gral Franco i Sant Agustí.

Biel

com el BWV) que és temàtic. D'aquesta manera coneixent els números de dues obres de Mozart podem saber quina d'elles fou escrita abans. Així podem assegurar per exemple que escriví primer la Simfonia número 33 que la cançó esmentada més amunt, ja que els números de catàleg són respectivament K. 319 i K. 426.

Aprofit per presentar el volum "Mozart" d'Stanley Sadie. Un dels pocs textos en els quals hi apareix el catàleg Köchel complet.

Aquest llibre, apart d'un treball prou rigorós sobre el músic porta el llistat de les seves obres. La qual cosa és d'agrair, naturalment.

M I.- Les grans obres del repertori de tots els temps han hagut de passar un període de sedimentació. Un temps que va des del dia de **U** l'estrene fins que el públic els assimila, els compren i els accepta.

S En la Música contemporània, aquests períodes solen ser una mica **I** llargs, comparats amb els d'altres èpoques anteriors. I és que avui, una **C** constant del llenguatge musical és l'experimentació.

A II.- En poc menys d'un mes de diferència, l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma" ha estrenat dues obres de compositors mallorquins. Primer fou "Topos" de Xavier Carbonell i després "Obra per orquestra" de Joan Valent.

S'ha iniciat el període de sedimentació: la resposta vendrà amb el temps.

V
I
S
T
A

COL. LABORADORS: Bartomeu Aguilar, Maria Alloza, Pere Amengual i Bestard, Guillem Bosch i Roca, Xisco Busquets, Antoni Canyelles i Oliver, Rafel Crespí i Ramis, Pere Estelrich i Massutí, Marisa Iglesias, Maria Magraner, Josep Massot i Muntaner, Jaume Miralles i Ferrando, Bonifaci Molada i Pradas, Bartomeu Mulet i Ramis, Miquel Mut i Sureda, Núria Nogareda, Melcion Puigserver i Canyelles, Antoni Roca i Jerez, Antoni Rubí i Gómez, Francesc Sáez i Isern, Vicenç Sastre i Arrom, Cristòfor Tries i Serra, Josep Antoni Triay, Jaume Tugores i Berga, Gabriel A. Vich i Martorell.

PORTADA: Primavera a sa Torre (Pòrtol), fotografia de Tomeu Aguilar

CONSELL DE REDACCIÓ: Miquel Bosch i Auba, Rafel Creus i Frontera, Biel Massot i Muntaner, Joana Maria Matas i Alomar, Bernat Palou i Creus.

Impress a lmatge 70

D.L.: PM 529/81

*Informatiu
Cultural*

S'Escola Vella s/n
07141 Pòrtol

Nº 103, abril 1991

Aquell temps!

El Marratxí, un any que va fer campió de segona regional. Camp de Son Caulelles, fa devers trenta anys.
De dalt a baix i d'esquerra a dreta.

Drets: en Pere "Gregori", x, en Mora, en Mairata, en Massot, x, en Meirinyo, en Dols, en Picó (+), en Sans (+).
Acotats: en Jaume "Roca", en Gil, en Toni "Morenet", en "Mito", x, x, x.

Fotografia gentilmente cedida per Jaume Ramis Vidal "Roca".